

**Program Szkolnego
Koordynatora do Spraw
Bezpieczeństwa**

„Bezpieczne gimnazjum”

w Zespole Szkół Samorządowych w Prymusowej Woli

Autor programu:

Zbigniew Fura – szkolny koordynator do spraw bezpieczeństwa

Szkoła to instytucja oświatowo - wychowawcza zajmująca się kształceniem i wychowaniem. Podstawową funkcją wychowawczą szkoły jest wychowanie społeczne, czyli kształtowanie kulturowe ucznia wedle norm etycznych, obowiązujących w danym społeczeństwie. Problem wychowania zawiera w sobie składnik nauczania, opieki i profilaktyki. Rzetelnie realizowane wychowanie zawiera w sobie profilaktykę, gdyż zapobiega potencjalnym błędom wypaczającym funkcjonowanie młodego człowieka w życiu, a tym samym pozwala na jego realizowanie się w życiu osobistym, rodzinnym i zawodowym. Z kolei opieka koncentruje się na zapewnieniu dziecku bezpieczeństwa i zaspokojeniu jego potrzeb duchowych, psychicznych oraz fizycznych. Szkoła to również miejsce odpoczynku, tajemniczego uroku, spokoju, gwarantujące wolność oraz czas spędzony całkowicie zgodnie z upodobaniami, poświęcony tym zajęciom, które sprawiają mu przyjemność oraz wywołują spontaniczną radość.

Troska o prawidłowy rozwój i właściwe funkcjonowanie młodzieży to zadanie: rodziców, szkoły, instytucji użyteczności publicznej oraz samorządu lokalnego. Tylko spójne, celowe i przemyślane działania dają realną szansę na podniesienie poziomu bezpieczeństwa naszych uczniów oraz ich ochronę przed współczesnymi zagrożeniami.

Szkolny koordynator to funkcja społeczna, zatem nie posiada ona żadnych kompetencji kontrolnych i sprawdzających, które w myśl przepisów prawnych przysługują dyrektorowi szkoły oraz zespołowi kierowniczemu. Funkcja koordynatora polega głównie na obserwacji istniejących w szkole lub jej otoczeniu zjawisk i zdarzeń mających negatywny wpływ na spokój i bezpieczeństwo uczniów oraz wszystkich podmiotów szkolnych. Szkolny koordynator ds. bezpieczeństwa to lider w gronie pozostałych pracowników szkoły, zaangażowany w kompleksowe postrzeganie kwestii bezpieczeństwa (bezpieczeństwo fizyczne, psychiczne, warunki bazowe szkoły itp.).

Funkcja koordynatora ds. bezpieczeństwa

1. Koordynowanie współpracy między:

- wychowawcami a nauczycielami i rodzicami;
- dyrektorem, nauczycielami i rodzicami;
- nauczycielami, uczniami i rodzicami;
- szkołą a instytucjami wspierającymi jej pracę (poradnią psychologiczno-pedagogiczną, policją, sądem, służbami medycznymi);
- społecznością lokalną.

1. Posiadanie bieżącej wiedzy o:

- stopniu realizacji zadań z zakresu wychowania i opieki;
- stopniu realizacji programu wychowawczego i profilaktyki;
- stopniu realizacji podstawy programowej zadań szkoły;
- wynikach wniosków z prowadzonych diagnoz z zakresu bezpieczeństwa w szkole;
- sytuacji szkolnej wychowanków;
- sytuacjach zagrażających prawidłowemu przebiegowi procesu kształcenia i wychowania;
- programach i przedsięwzięciach realizowanych przy współpracy z instytucjami wspierającymi proces kształcenia i wychowania;
- frekwencji uczniów;
- stosowanych środkach zaradczych w stosunku do uczniów z problemami wychowawczymi;

- formach i tematach doskonalenia nauczycieli z zakresu bezpieczeństwa oraz opieki i wychowania.

3. Pozostawanie w czasowym kontakcie z instytucjami wspierającymi pracę szkoły:

- Sądem, Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej (GOPS), Kuratorem Sądowym, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Centrum Pomocy Rodzinie.

4. Pozyskiwanie wiedzy o:

- sytuacji rodzinnej uczniów;
- realizacji postanowień sądu;
- socjalizacji uczniów objętych opieką kuratora sądowego;
- pozyskaniu sojuszników dla oddziaływań wychowawczych prowadzonych w szkole;
- szkoleniu rodziców;
- pozyskiwaniu środków finansowych na realizację zadań z zakresu bezpieczeństwa;
- pomocy w zagospodarowaniu czasu wolnego uczniów, promowaniu pracy szkoły w środowisku lokalnym.

Zakres zadań szkolnego koordynatora wynika z analizy zagrożeń dla uczniów i potrzeb szkoły w tym zakresie:

1. Inicjowanie działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa wszystkich podmiotów szkolnych:
 - 1) organizowanie spotkań wychowawców,
 - 2) projektowanie spotkań z rodzicami,
 - 3) promowanie tematyki i form szkoleniowych dla nauczycieli, uczniów, wynikających z potrzeb szkoły,
 - 4) nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, środowiskiem lokalnym.
2. Analizowanie potrzeb szkoły w zakresie poprawy bezpieczeństwa oraz wnioskowanie o podjęcie starań związanych z uzyskaniem wsparcia w celu realizacji programów i projektów edukacyjnych promujących bezpieczeństwo.
3. Ocenianie stanu bezpieczeństwa szkoły przedstawianie wniosków na posiedzeniach plenarnych rady pedagogicznej. Wnioskowanie o ujęcie niezbędnych priorytetów dotyczących poprawy bezpieczeństwa w planie pracy szkoły.
4. Korzystanie ze szkoleń, informacji, edukacji prawnej oraz przekazywanie uzyskanej wiedzy i umiejętności wszystkim pracownikom (np. w zakresie udzielania pierwszej pomocy).
5. Dbalność o opracowanie i przestrzeganie szkolnych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych (m.in. postępowanie w sytuacji różnych zagrożeń, postępowanie z uczniem który uległ wypadkowi, postępowanie wobec ucznia, którego stan wskazuje na spożycie alkoholu bądź innych substancji odurzających).
6. Podejmowanie działań mających na celu kształtowanie umiejętności zagospodarowania czasu wolnego i promowanie zdrowego stylu życia poprzez:
 - 1) koordynowanie zajęć pozalekcyjnych w tym edukacyjnych, opiekuńczo – wychowawczych, profilaktycznych i pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla podniesienia poziomu bezpieczeństwa w szkole,
 - 2) koordynowanie realizacji zadań statutowych szkoły w tym zadań opiekuńczych, wychowawczych, edukacyjnych i profilaktycznych.
7. Podejmowanie działań mających na celu ochronę uczniów przed niepożądanymi treściami w Internecie.

Działania koordynatora

- Opracowane procedury bezpieczeństwa w szkole.
- Procedury reagowania w sytuacjach „kryzysu zewnętrznego”.
- Zasady współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w utrzymaniu bezpieczeństwa w szkole.
- Wykaz instytucji.
- Diagnozowanie stanu bezpieczeństwa szkoły i występujących zagrożeń przy współpracy z pedagogiem, zespołem diagnoz, wychowawcami, rodzicami, dyrektorem, społecznym inspektorem BHP.
- Zakres współpracy ze służbami sanitarnymi, pożarowymi, zarządzania kryzysowego.
- Tematyka szkoleń rady pedagogicznej oraz rodziców i uczniów.
- Podejmowane działania w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa - plan pracy koordynatora.
- Dokumentowanie działań koordynatora zaistniałych zdarzeń.
- Zakres wzajemnej współpracy organów szkoły i koordynatora.
- Sprawozdawczość.
- Zgodność planowania pracy z wnioskami z diagnoz oraz pracy własnej.

Rodzaje działań podejmowanych przez koordynatora ds. bezpieczeństwa

1. **Działania o charakterze wczesnej interwencji** - udzielenie profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu trudności i eliminowaniu zachowań niepożądanych występujących w szkole.
2. **Działania informacyjne** - dostarczanie informacji uczniom, rodzicom i nauczycielom na temat przyczyn, konsekwencji i odpowiedzialności zachowań zagrażających bezpieczeństwu własnemu i innych.
3. **Działania edukacyjne** - tworzenie możliwości rozwijania umiejętności zaspokajania potrzeb fizycznych, psychicznych, społecznych i duchowych zgodnie z normami etycznymi, szkolnymi i prawnymi.
4. **Działania dotyczące zmian przepisów** - (dotyczy prawa wewnątrzszkolnego, w szczególności statutu szkoły w tym: WSO, Programu Wychowawczego, Programu Profilaktyki, Regulaminu Praw i Obowiązków Ucznia).
5. **Działania środowiskowe** - eliminowanie w środowisku wychowawczym ucznia czynników ryzyka i wprowadzanie czynników chroniących.
6. **Działania korygujące** - eliminowanie przyczyn negatywnych zachowań i postaw uczniów lub wychowanków w celu zapobieżenia ich powtórnemu wystąpieniu oraz wystąpieniu innych niepożądanych zachowań.
7. **Działania zapobiegawcze** - eliminowanie potencjalnych przyczyn i zagrożeń, które mogą mieć negatywny wpływ na zachowania i postawy uczniów, w celu zapewnienia bezpieczeństwa.
8. **Działania środowiskowe** - eliminowanie w środowisku wychowawczym ucznia czynników ryzyka i wprowadzania czynników chroniących.
9. **Działania integrujące organy szkoły na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w szkole** - wypracowanie metod współpracy organów szkoły, skodyfikowanie ich i przyjęcie do realizacji z konsekwencją odpowiedzialności za ich łamanie.

Działania proceduralno-prawne - stworzenie procedur zapewniających bezpieczeństwo w szkole, reagowanie w sytuacjach trudnych oraz zagrażających bezpieczeństwu (w tym określenie zasad współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w procesie zapewnienia bezpieczeństwa).

Podstawa konstruowania programu :

1. Przepisy prawa :
 - Ustawa z dnia 7 września 1997 roku o systemie oświaty (Dz. U. Z 2004 roku poz. 2572 z późn. zm.).
 - Uchwała Rady Ministrów Nr 186/2006 z 7 listopada w sprawie działań administracji rządowej przeciwko przemocy w szkołach.
 - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach(Dz. U. Z 2003 Nr 6; poz. 69 z późn. zm.).
 - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, art. 72.
 - Konwencja o Prawach Dziecka, art. 3, 19, 33.
 - Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 51, poz. 458 z późn, zm.),
 - Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624) z późn. zm.
 - Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114 z późn. zm.).
 - Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226 z późn.zm.).
 - Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 75, poz. 468 z późn. zm.).
 - Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późn. zm.).
 - Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. Nr 98, poz. 472).
 - Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (Dz. U. Nr 10, poz. 55).
2. Analiza sytuacji wychowawczej stanu bezpieczeństwa w szkole.
3. Zalecenia organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

Podstawy prawne procedur stosowanych w szkołach w celu zapewnienia bezpieczeństwa

1. **Ustawa** z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 228 z późn. zm.-tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 oraz przepisy wykonawcze związane z ustawą).
2. **Ustawa** z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późn. zm.).
3. **Ustawa** z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
4. **Ustawa** z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 z późn. zm.)..

5. **Ustawa** z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.).

8. **Rozporządzenie** Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226)

Cel główny programu:

Wspieranie opiekuńczo- wychowawczych funkcji szkoły ze szczególnym uwzględnieniem podniesienia poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkole i poza nią.

Cele szczegółowe:

- **Integrowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w szkole;**
- **Podnoszenie poziomu wiedzy z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa uczniów;**
- **Promowanie problematyki bezpieczeństwa dzieci i młodzieży;**
- **Aktywizowanie środowiska lokalnego do podejmowania działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa gimnazjalistów;**
- **Usprawnienie wymiany informacji z zakresu zagrożeń;**
- **Aktywne włączenie się w realizację zadań programów naprawczego i profilaktycznego.**

Adresaci programu:

Adresatami programu są uczniowie Zespołu Szkół Samorządowych w Prymusowej Woli ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym.

Realizatorzy programu :

- szkolny koordynator do spraw bezpieczeństwa;
- dyrektor Zespołu Szkół - odpowiedzialna za obszar opieka i wychowanie;
- Szkolny Rzecznik Praw Ucznia
- nauczyciele,
- opiekunowie Samorządu Uczniowskiego;
- referent zespołu ds. prewencji kryminalnej i patologii nieletnich w Opocznie;
- naczelnik Sekcji Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Opocznie;
- funkcjonariusz policji w Paradyżu,
- rodzice,
- komendant OSP w Prymusowej Woli,
- kurator zawodowy Sądu Rejonowego w Opocznie,
- przedstawiciel Urzędu Gminy w Sławnie (referat oświaty,
- pielęgniarka środowiskowa,
- nauczyciele wychowania fizycznego;
- nauczyciele informatyki;
- wychowawcy klas,
- przewodniczący Rady Rodziców;
- wizytator Kuratorium Oświaty.

Termin realizacji programu

Program ma charakter długofalowy i będzie realizowany począwszy od dnia 25.01.2013r przez kolejne lata szkolne.

Korelacja z innymi programami :

- Rządowy program poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „ Zero tolerancji dla przemocy w szkole”;
- Rządowy program „Przeciwdziałanie poprzez sport agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży”;
- Rządowy program „Bezpieczne gimnazjum”;
- Ogólnopolska akcja „Zachowaj trzeźwy umysł”;
- Statut szkoły;
- Szkolny program wychowawczy;
- Szkolny program profilaktyki;
- Gminny Program Profilaktyki Alkoholowej, Narkomanii i Innych Uzależnień,
- Programy naprawcze.

Ewaluacja :

- Ankietowanie :uczniów, rodziców i nauczycieli;
- Sonda internetowa;
- Analiza sytuacji wychowawczej w szkole.

Zadania szkoły w zakresie bezpieczeństwa

- Oddziaływać na ucznia i jego środowisko w celu eliminowania zachowań agresywnych i patologicznych.
- Oddziaływać na nauczycieli, wychowawców i pracowników szkoły w celu zapobiegania zachowaniom niepożądanym poprzez pracę wychowawczą i realizację zadań szkoły.
- Znać problemy środowiskowe otoczenia szkoły poprzez uzyskiwanie informacji od instytucji pomocy społecznej, sądu, policji o sytuacji rodzinnej uczniów.
- Diagnozować problemy zagrażające bezpieczeństwu w szkole i poza nią.
- Udzielać wsparcia rodzicom w zakresie profilaktyki i zachowań agresywnych dzieci.
- Współpracować z instytucjami i służbami zapewniającymi bezpieczeństwo.
- Monitorować zdarzenia, które mogą wywołać w szkole sytuacje kryzysowe (zabójstwa, samobójstwa, rozprawianie narkotyków, kradzieże).
- Identyfikować osoby wymagające pomocy.
- Monitorować stan bezpieczeństwa budynku szkolnego, terenu szkoły poprzez działania społecznego inspektora BHP oraz wnioski z kontroli sanepidu.
- Podjąć działania na rzecz zagospodarowania czasu wolnego uczniom poprzez oddziaływanie prozawodowawcze, świetlice środowiskowe, koła zainteresowań.

Zakładane rezultaty :

Wzrost zainteresowania społeczności lokalnej sprawami bezpieczeństwa uczniów gimnazjum.

- Integracja działań na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.
- Podniesienie jakości pracy szkoły w zakresie bezpieczeństwa i opieki nad uczniami.
- Zintensyfikowanie wymiany doświadczeń, informacji i wiedzy między: szkołą, rodzicami i instytucjami powołanymi do zapewnienia bezpieczeństwa młodzieży.
- Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji młodzieży z zakresu ochrony zdrowia i życia.
- Zmobilizowanie rodziców do sprawowania odpowiedzialnej opieki nad bezpieczeństwem swoich dzieci w czasie wolnym.

- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczniów gimnazjum.

Harmonogram działań

Lp	Obszar zadaniowy	Zadania do realizacji	Termin	Odpowiedzialni za realizację
1.	Integrowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa w szkole i środowisku lokalnym.	1. Zidentyfikowanie wszystkich podmiotów do współpracy w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa uczniów. 2. Nawiązanie współpracy z instytucjami i osobami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo na terenie gminy. 3. Analiza dokumentów szkoły z zakresu bezpieczeństwa. 4. Rozpoczęcie lokalnej kampanii na rzecz poprawy bezpieczeństwa uczniów gimnazjum na terenie szkoły i gminy. * Zamieszczenie informacji na stronach internetowych i w prasie lokalnej. * Zapoznanie z założeniami programów ogólnopolskich ds. bezpieczeństwa Rady Pedagogicznej. * Przeprowadzenie akcji	IX -X IX- X X cały rok IX IX	Szkolny koordynator ds bezpieczeństwa Dyrektor Szkolny koordynator ds bezpieczeństwa wychowawcy, SU, Rada Rodziców wychowawcy, nauczyciele opiekun strony www, gazetek szkolnych Szkolny koordynator ds bezpieczeństwa wychowawcy, dyrektor

		<p>informacyjnej wśród rodziców.</p> <p>* Zapoznanie uczniów z regulaminami pomieszczeń szkoły</p>	IX	wychowawcy, opiekunowie pracowni
2.	Ustalanie zagrożeń bezpieczeństwa uczniów gimnazjum.	<p>1. Gromadzenie informacji na temat zagrożeń istniejących w szkole i środowisku lokalnym.</p> <p>* Zapoznane się z aktualnymi wynikami badań ankietowych prowadzonych na terenie szkoły.</p> <p>* Badanie przyczyn wypadkowości na terenie szkoły.</p> <p>* Uzyskanie informacji o przestępczości i demoralizacji wśród nieletnich.</p> <p>2. Badania ankietowe uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczących poziomu bezpieczeństwa uczniów gimnazjum.</p> <p>3. Sonda internetowa.</p> <p>4. Przeprowadzenie ankiety wśród uczniów klas I dotyczących bezpieczeństwa w szkole</p> <p>5. Zebranie opinii w sprawie problemów dotyczących bezpieczeństwa w szkole – przeprowadzenie rozmów indywidualnych z nauczycielami, uczniami i rodzicami,</p> <p>- zebranie opinii od uczniów w ramach dyskusji na godzinach wychowawczych,</p>	<p>Cały rok</p> <p>I - VI</p> <p>I - VI</p> <p>I - VI</p> <p>X - VI</p> <p>cały rok X</p> <p>IX I VI</p>	<p>Członkowie komisji diagnostycznej, zespołu wychowawczego, wychowawców</p> <p>komisja diagnostyczna, dyrektor</p> <p>Szkolny koordynator do spraw bezpieczeństwa</p> <p>j. w.</p> <p>komisja diagnostyczna</p> <p>opiekun strony www. Komisja diagnostyczna</p> <p>wychowawcy, koordynator ds bezpieczeństwa</p>

		- zbieranie opinii od rodziców na spotkaniach klasowych, indywidualnych i ogólnych. 6. Pozyskanie informacji o uczniach nie uczęszczających regularnie do szkoły.	cały rok	wychowawcy klas
3.	Podejmowanie działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa uczniów w szkole i na terenie gminy.	1. Aktywne włączenie się w realizację zadań programu profilaktyki szkoły * Pomoc w pozyskiwaniu specjalistów do prowadzenia zajęć z zakresu bezpieczeństwa. * Wspieranie szkoły w pracy wychowawczej z uczniami zagrożonymi demoralizacją * Ustalanie miejsc pobytu uczniów podczas wagarów. * Pomoc w monitorowaniu obowiązków szkolnych. * Zorganizowanie dla uczniów szkolenia z zakresu podstaw udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia. * Zorganizowanie spotkań młodzieży ze specjalistą do spraw BHP * Zorganizowanie ewakuacji szkoły. * Wnioskowanie do Komendanta Policji o wzmożenie kontroli imprez masowych * Monitorowanie przez policję imprez szkolnych: biwaki, dyskoteki. * Prowadzenie akcji charytatywnych na rzecz innych (zbiórki, kwesta uliczna WOŚP)	Cały rok Przez okres trwania programu Cały rok j.w. j.w. VI VI X - IV Według harmon	Wychowawcy, nauczyciele, dyrektor, uczniowie, rodzice Lider WDN Wychowawcy, nauczyciele, dyrektor, uczniowie, rodzice oraz różne instytucje wychowawcy dyrektor, organ prowadzący koordynator ds bezpieczeństwa instytucje wspomagające dyrektor dyrektor, organ prowadzący dyrektor

			ogramu imprez XII - I	SU, koordynator szkolnego sztabu WOŚP
4.	Dzielenie się wiedzą na temat sposobów poprawy bezpieczeństwa	1. Pomoc nauczycielom, wychowawcom w nawiązaniu współpracy z policją, strażą pożarną i innymi instytucjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa. 2. Współuczestnictwo w tworzeniu programów poprawiających stan bezpieczeństwa w szkole. 3. Dzielenie się wiedzą na temat mechanizmów ryzykownych zachowań z nauczycielami, rodzicami i uczniami. 4. Szkolenia rad pedagogicznych i pracowników w zakresie procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych. 5. Przygotowanie propozycji tematyki szkoleń rady pedagogicznej w zakresie bezpieczeństwa, agresji, przemocy. 6. Roczne sprawozdanie z działań.	Cały rok w zależności od potrzeb VI	Szkolny koordynator ds bezpieczeństwa oraz Lider WDN szkolny koordynator ds. bezpieczeństwa

Przemoc w szkole -ogólne wskazówki dla rodziców

Każdy rodzic, gdy dowie się, że Twoje dziecko jest prześladowane w szkole, przeżywa zaskoczenie i nie wie, co z tym faktem zrobić. Jest mu trudno w to uwierzyć. Wydaje Ci się, że to jego wina i czuje złość. Należy pamiętać jednak, że jego dziecko przeżywa to samo i to, on **musisz mu pomóc**.

Jakie formy przemocy występują w szkole?

Przemoc może przybierać różne formy: przemocy fizycznej i przemocy psychicznej. W szkole zazwyczaj mamy do czynienia z przemocą rówieśniczą. Incydentalnie może również pojawić się przemoc nauczycieli wobec uczniów. Niezależnie od rodzaju przemoc może stanowić ciężkie przeżycie dla dziecka i prowadzić do poważnych konsekwencji psychoemocjonalnych i somatycznych.

Jak zorientować się, że dziecko podlega przemocy w szkole?

Niektóre dzieci ukrywają problem. Być może nie chcą rodziców zmartwić, albo wstydzą się. Mogą też czuć, że wina tkwi w nich samych. Takie dzieci najczęściej nie lubią szkoły. Rano przed wyjściem skarżą się na bóle głowy, gardła, gorączkę itp.

Inne sygnały świadczące o tym, że dziecko może być ofiarą przemocy szkolnej:

- ✓ nie chce wychodzić z domu albo wychodzi bardzo późno lub bardzo wcześnie;
- ✓ wraca ze szkoły później, określaną drogą;
- ✓ wraca po lekcjach ze zranieniami i siniakami;
- ✓ ma podarte ubranie;
- ✓ znajdujesz zniszczone podręczniki i przybory szkolne;
- ✓ prosi Cię o kupno „zgubionych” (zabranych lub ukradzionych) przedmiotów;
- ✓ często „gubi” pieniądze i prosi o drobne na „składkę”;
- ✓ nie chce brać do szkoły drugiego śniadania albo bierze dużo więcej niż zwykle;
- ✓ prosi o „załatwienie” zwolnienia z WF;
- ✓ kłóci się ze swoimi przyjaciółmi;
- ✓ jest ciche, izoluje się;
- ✓ jest agresywne w stosunku do innych domowników (np. rodzeństwa);
- ✓ ma gorsze wyniki w nauce;
- ✓ opuszcza pojedyncze lekcje lub wagaruje;
- ✓ ma problem ze snem lub senne koszmary, płacze w nocy.

Co możesz zrobić?

Należy porozmawiać z dzieckiem o szkole, co lubi, a czego nie lubi i jakich ma przyjaciół. Nie zmuszać dziecka, aby rozmawiało, po prostu zapewnić je, że może ufać i że rodzice postarają się pomóc w rozwiązaniu wszystkich problemów. Upewnić je, że nie uczyniło niczego złego.

Dobrze jest notować wszystko, co zauważa się i zachęcać dziecko, aby prowadziło pamiętnik. Dokumentować wszystkie nieprzyjemne SMS-y oraz emaile.

Skontaktować się ze szkołą jak tylko zaczyna się podejrzewać, że ma się do czynienia z problemem. Szkoła także będzie chciała rozwiązać problem.

Porozmawiać z wychowawcą klasy i pamiętać, że sytuacja ta nie powstała z winy szkoły. Gdy nauczyciel zacznie obserwować sytuację i mieć oko na dręczyciela-i jego zachowanie się wobec dziecka-sytuację będzie można względnie łatwo znormalizować.

Zachęcać dziecko do poszerzenia kręgu przyjaciół. Starać się ich poznać. Poprosić ich, aby pilnowali jeden drugiego.

Jeżeli przemoc nie ustanie, skontaktować się ze szkołą ponownie i rozmawiać z dyrektorem, aby wyjaśnił, jakie są zasady postępowania szkoły w razie stwierdzenia przypadków przemocy. Tym sposobem będzie wiadomo dokładnie, jakie działania szkoła podejmuje dla rozwiązania nabrzmiałej sytuacji.

Dodawać dziecku otuchy podkreślając, że ignorowanie przemocy nie spowoduje, że ona zniknie, a może nawet pogorszyć sytuację. Dziecko musi być przekonane, że nie jest to jego wina i że nikt nie ma prawa stosować przemocy. Nie zachęcać dziecka do odwetu.

Podejmować dalsze kroki. Jeżeli rodzic sądzi, że szkoła niewłaściwie reaguje w zaistniałej sytuacji, może skontaktować się z lokalnymi władzami oświatowymi. Jeżeli dokuczanie

przybiera drastyczne formy może zawiadomić policję. Może też w każdym momencie zwrócić się po pomoc do organizacji pozarządowych bądź innych specjalistycznych placówek pomagających ofiarom przemocy.

Postępować wg ustalonych zasad i nie próbować załatwić sprawy samemu. Ważne jest, aby konfrontacja z dręczycielem lub jego rodzicami odbywała się w warunkach zapewniających dziecku bezpieczeństwo i miała na celu konstruktywne rozwiązanie sytuacji.

Nie pozwolić, aby dziecko nie chodziło do szkoły. Niezależnie od tego, jak dalece dziecko jest nieszczęśliwe, nie można pozwolić, aby pozostawało w domu. Najlepsze, co można zrobić, to przekonać dziecko, że sprawa zostanie załatwiona i że nie zrobiło niczego złego.

Trzeba być czujnym zarówno wtedy, gdy okoliczności wskazują, że dziecko może być ofiarą, jak i wtedy, gdy można sądzić, że samo stosuje przemoc wobec innych. Dziecko może kopiować agresywne zachowanie nie widząc w tym nic złego lub może to być sposób wyrażania uczuć, gdy przechodzi ciężki okres.

Porozmawiać z dzieckiem i spróbować ustalić, dlaczego zachowuje się w taki właśnie sposób. Uświadomić mu, jak bardzo przykre jest to dla innych.

- Sprawić, aby nikt w rodzinie nie osiągał agresywnym zachowaniem lub siłą tego, czego pragnie.
- Wskazać dziecku, jak przyłączyć się do innych bez stosowania wobec nich agresji.
- Omawiać sytuację z wychowawcą klasowym dziecka i ustalić, w jaki sposób szkoła i rodzice mają podejmować wspólne działania, aby położyć kres przemocy.
- Zapewniać dziecko, że jest kochane i że może liczyć na wsparcie.
- Nie żałować pochwał, gdy dziecko jest dobre dla innych.
- Rozmawiać z dzieckiem regularnie o sytuacji, aby upewnić się, że u podstaw przemocy nie leżą jakieś poważne problemy.

Przemoc w szkole-wskazówki dla ucznia

Jak uchronić się przed przemocą w szkole?

Co to jest przemoc?

Przemoc fizyczna to nie tylko bicie, ale także popychanie, szturchanie, szczypanie i uniemożliwianie przejścia. To także przemoc mająca na celu spowodowanie **szkody materialnej**-polegająca na niszczeniu lub zabieraniu rzeczy należących do osoby, wobec której przemoc jest kierowana, także na kradzieży pieniędzy tej osoby.

Nie zawsze zdajemy sobie sprawę z tego, że poza przemocą fizyczną istnieje **przemoc psychiczna**, którą może być:

- ✓ agresja werbalna, np.: obrażanie, znieważanie, ironizowanie, kompromitowanie, także w postaci telefonów lub SMS-ów;
- ✓ groźby, wywieranie presji i szantaż;
- ✓ dyskryminacja (poniżanie, ośmieszanie naruszanie cudzej godności).

Przemoc w szkole jest niedopuszczalna.

Pamiętaj!

1. Masz prawo zawsze czuć się w szkole bezpiecznie.
2. Nikt nie ma prawa stosować wobec Ciebie przemocy.
3. Za Twoje bezpieczeństwo odpowiada szkoła.

Co możesz zrobić, jeśli ktoś stosuje wobec Ciebie przemoc?

Powiedz o tym przyjacielowi lub komuś z bliskiej rodziny. Koniecznie poinformuj nauczyciela. Przemoc sama się nie skończy. Musisz się jej przeciwstawić, a **pierwszym krokiem jest pozyskanie sojuszników**. Przełam, więc swoje opory i podziel się problemem z kimś, na kogo możesz liczyć.

W momencie, w którym dochodzi do przemocy wobec Ciebie lub istnieje niebezpieczeństwo, że zaraz do niej dojdzie:

- przede wszystkim postaraj się opuścić miejsce, w którym dochodzi do przemocy i przerwij kontakt ze sprawcami przemocy;
- jeśli nie ma możliwości przerywania sytuacji, w kontakcie ze sprawcami przemocy staraj się zachowywać pewnie i spokojnie: patrz im prosto w oczy, bądź wyprostowany, unikaj jednocześnie gestów i min, które mogłyby ich sprowokować;
- poinformuj ich jasno i dobitnie: „Nie lubię tego, co robicie w stosunku do mnie. Chcę, żebyście przestali”;
- nie staraj się oddawać, nie doprowadzaj do eskalacji przemocy;
- staraj się pokazać, że zaczepki nie robią na Tobie wrażenia;
- jeśli to możliwe, postaraj się obrócić incydent w żart;
- jeśli Ci grożą lub jesteś namawiany do czegoś, czego nie chcesz zrobić, manifestuj dobitnie i wielokrotnie swoją postawę powtarzając: „Nie, nie zrobię tego” (technika „zdartej płyty”).

Rola Policji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach oraz ograniczeniu przemocy w rodzinie

Czynniki kształtujące rozwój młodego człowieka:

1. W procesie wychowania dzieci i młodzieży **dom rodzinny i szkoła** są ze sobą nierozzerwalnie połączone. Zauważalne są uchybienia w funkcjonowaniu rodziny, **brak jest więzi uczuciowej** między członkami rodziny. Przybywa **rodzin niepełnych**. Zaniedbania w rodzinie prowadzą z kolei do **braku akceptacji siebie** przez nieletniego oraz do konfliktu z najbliższym otoczeniem, a więc ze szkołą i środowiskiem, w którym dziecko przebywa. Nieletni, którzy w domu rodzinnym pozostają w **konflikcie z dorosłymi**, napotykając dodatkowo na **niepowodzenia w szkole** zaczynają **szukać akceptacji w grupie rówieśniczej**, która ich zrozumie. Niejednokrotnie dziecko po raz pierwszy, uczestnicząc w

takiej grupie, poznaje uczucie akceptacji. W wielu przypadkach taka grupa rówieśnicza przekształca się w grupę przestępczą.

2. **Wielozmianowy system nauki** w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz lokalizacja **w jednym kompleksie budynków** szkół średnich i doksztalających sprawiają, że nieletni przez większość dnia pozostają **bez nadzoru**, a to z kolei prowadzi do kontaktu ze zdemoralizowaną młodzieżą, **ucieczek z domu rodzinnego, picia alkoholu i palenia papierosów, jak też zażywania narkotyków**.

3. Poza szkołą i rodziną, rozwój młodego człowieka kształtuje także **środowisko pozaszkolne**, w jakim przebywa, które może być m.in. **przyczyną agresywnych zachowań**. **Promowanie agresji i przemocy w mediach** czy poprzez gry komputerowe jest aktualnie poważnym **problemem wychowawczym**. Prezentowane **programy telewizyjne** zarzucają młodego odbiorcę falą **przemocy fizycznej i słownej**. Dzieci uczą się takich zachowań, akceptują je i potem przenoszą na grunt szkoły lub własnego podwórka;

4. Policja podejmuje **wiele przedsięwzięć i inicjatyw**, których celem jest przeciwdziałanie i ograniczenie patologii i demoralizacji nieletnich, **angażuje się również w działania** zainicjowane przez **podmioty samorządowe, organizacje rządowe i pozarządowe**, współpracuje ze służbami i instytucjami pracującymi na rzecz dzieci i młodzieży, m.in. z :

- Kuratorium Oświaty;
- Biurem Edukacji i Biurem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego;
- Komitetem Ochrony Praw Dziecka;
- Centrum Pomocy Rodzinie;
- ośrodkami pomocy społecznej, psychologami szkolnymi, rektorami uczelni i wyższych szkół, sędziami i kuratorami sądów rejonowych-wydziałów rodzinnych i nieletnich;
- ✓ Komenda Policji realizuje wiele **programów prewencyjnych**, którymi obejmuje nieletnich, kadre pedagogiczną szkół-dyrektorów, nauczycieli, pielęgniarki szkolne.

Program przyjęto do realizacji na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 25. 01. 2013 roku ; protokół nr 6. 2012 / 2013 po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Rodziców i Samorządu Uczniowskiego.

Rada Pedagogiczna

Rada Rodziców

Samorząd Uczniowski

Szkolny koordynator ds bezpieczeństwa